

Sygn. I C 350/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Beata Kopania
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Bugiel

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2016 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa T. K.

oraz z powództwa M. K. (1)

przeciwko Ubezpieczeniowemu (...) w W.

o zapłatę

1. oddała powództwa;
2. nie obciąża powodów kosztami procesu.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt IC 350/14

UZASADNIENIE

Powódka, T. K., wniosła przeciwko pozwanemu, Ubezpieczeniowemu (...) w W., pozew z żądaniem zapłaty kwoty 100.000 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 września 2014r. do dnia zapłaty tytułem zapłaty zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w postaci więzi rodzinnej, która została zerwana w związku ze śmiercią jej syna, M. K. (2) oraz z żądaniem zapłaty kwoty 20.000 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 września 2014r. do dnia zapłaty tytułem stosowanego odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej powódki w związku z tą śmiercią. Zażądała uiszczenia od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu.

Powód, M. K. (1), wniósł przeciwko pozwanemu, Ubezpieczeniowemu (...) w W., pozew z żądaniem zapłaty kwoty 100.000 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 września 2014r. do dnia zapłaty tytułem zapłaty zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w postaci więzi rodzinnej zerwanej w związku ze śmiercią jego syna, M. K. (2) oraz z żądaniem zapłaty kwoty 20.000 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 września 2014r. do dnia zapłaty tytułem stosowanego odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej powoda w związku z nagłym odejściem syna, M.. Zażądał uiszczenia od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu (sygn. (...)).

Na uzasadnienie powodowie wskazali, iż w dniu 14 lipca 2000r. nieznan sprawca najechał na jadącego rowerem M. K. (2). W następstwie masywnego urazu głowy oraz kręgosłupa szyjnego M. K. (2) poniósł śmierć. Prokuratura Rejonowa umorzyła postępowanie wobec niewykrycia sprawcy. Oboje podnieśli, że zdarzenie, w którym śmierć poniósł M. K. (2) wstrząsnęło ich życiem. Było to dla nich wydarzenie traumatyczne, które naruszone dobro osobiste powodów w postaci więzi rodzinnych ze zmarłym. Więzy te zostały zerwane nagle i wskutek tragicznego zdarzenia, co wywołało u powodów ujemne przeżycia psychiczne, utratę radości życia oraz głębokie cierpienie. Okoliczności te uzasadniają, zdaniem powodów, przyznanie im zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Nadto podali, że wskutek śmierci M. K. (2), znaczenie pogorszyła się ich sytuacja życiowa. Syn, M. K. (2), wspierał ich bowiem w życiu codziennym, pomagał w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym w hodowli drobiu i królików, co stanowiło źródło dochodu. Dodatkowo, syn powodów organizował opał na zimę, zajmował się zakupem zboża, ziemniaków, organizował pracę w gospodarstwie. Powodowie, pozbawieni pomocy ich syna, M., znacznie podupadli na zdrowiu, a od momentu tragicznego zdarzenia zmuszeni są korzystać z pomocy innych osób i martwić się o swoją przyszłość.

Postanowieniem z dnia 13 marca 2015 Sąd Okręgowy połączył sprawę z powództwa M. K. (1) przeciwko Ubezpieczeniowemu (...) w W. o zapłatę, zarejestrowaną pod sygn. (...) ze sprawą z powództwa T. K. przeciwko Ubezpieczeniowemu (...) w W. o zapłatę celem wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia (k. 51 akt (...)). Połączone sprawy były prowadzone pod sygn. (...).

Pozwany, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w W., wniósł o oddalenie obu powództw oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Zakwestionował przedstawiony przez powodów przebieg zdarzenia z dnia 14 lipca 2000r. oraz, twierdzenia, że doszło wówczas do popełnienia przestępstwa przez nieznanego (nieustalonego) kierowcę pojazdu mechanicznego, co bezpośrednio przełożyło się na podnoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia. Wskazał, że przedawnienie roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym podlega ogólnym regułom przedawnienia ustanowionym w art. 117 i nast. k.c. z modyfikacjami określonymi w art. 442¹ k.c., dotyczącymi terminów przedawnienia tych roszczeń oraz ich biegu. Jednocześnie wskazał, że szczególna norma prawna została zawarta w art. 442¹ par 2 k.c., stanowi, iż roszczenia o naprawienie szkody, jeżeli są one następstwem zbrodni i występku, ulegają przedawnieniu z upływem 20 lat od dnia popełnienia przestępstwa, bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Podał, że powyższy przepis stosuje się nie tylko do roszczeń powstałych po nowelizacji Kodeksu cywilnego, ale także do wcześniej powstałych roszczeń z tytułów czynów niedozwolonych i nieprzedawnionych w dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej Kodeks cywilny, a więc w dniu 10 sierpnia 2007r. Natomiast przepis ten nie znajduje zastosowania do roszczeń deliktowych, które na podstawie wcześniej obowiązujących regulacji prawnej uległy w tym terminie przedawnieniu. W nawiązaniu do powyższego, pozwany wskazał, że wina sprawcy przedmiotowego zdarzenia nie została ustalona, ani w postępowaniu karnym, ani w postępowaniu cywilnym. Skoro nie zostało do chwili obecnej wykazane, że kierujący pojazdem mechanicznym dopuścił się czynu zabronionego kwalifikowanego jako zbrodnia, czy występku, to do obliczenia terminu przedawnienia zastosowanie znajdzie zatem przepis art. 442¹ par 1 k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienia szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Podkreślił, że powodowie zgłosili żądanie o wypłatę zadośćuczynienia i odszkodowania po upływie 14 lat od dnia zdarzenia wywołującego szkodę, a także niemal 14 lat od dnia wydania postanowienia o umorzeniu dochodzenia, z którego powzięli wiadomość o niezidentyfikowanym sprawcy zdarzenia. Stąd wniosek, iż roszczenie zgłoszone przez powodów, na moment złożenia pozwu, było przedawnione.

Niezależnie od powyższego, pozwany wskazał, że poszkodowany M. K. (2), przez to, iż leżał na jezdni, był wyłącznym sprawcą zdarzenia z dnia 14 lipca 2000r., ewentualnie przyczynił się do powstania szkody w stopniu znacznym, tj. w stopniu nie mniejszym aniżeli 90 %.

Pozwany zakwestionował żądanie o zadośćuczynienie również z tego względu, że roszczenie to zostało należycie udowodnione, gdyż powodowie nie wykazali, iż między nimi a zmarłym istniała więź tego rodzaju, że jej zerwanie doprowadziło do naruszenia ich dóbr osobistych. W dalszej kolejności podniósł zarzut wygórowanej kwoty zgłoszonej tytułem zadośćuczynienia.

Co do roszczenia o zapłatę odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powodów, to podał, iż twierdzenia powodów w powyższym zakresie noszą cechy dowolności i subiektywizmu.

Pozwany zakwestionował także żądanie odsetkowe, podnosząc, że odsetki w razie sporu co do wysokości zadośćuczynienia należą się od daty wyrokowania.

Sąd ustalił:

Dnia 14 lipca 2000r. M. K. (2) był w pracy, tj. w Zakładzie (...) S.A. w C.. Pracował do godziny 18.00. Po pracy wraz ze swoim kolegą, K. M., spożywał alkohol.

Dowód: zaświadczenie Zakładów (...) S.A. w C. z dnia 4 sierpnia 2000r., k. 23 akt Prokuratury Rejonowej w C. o sygn. (...), zeznania świadka, K. M. 00:04:57, 00:08:13, 00:11:02, 00:11:14 protokół rozprawy z dnia 27 stycznia 2015r., k. 86v.

Dnia 14 lipca 2000r. około godz. 22.00 M. W. stwierdził, iż na ul. (...) w C. leży ciało M. K. (2) ze zmiażdżoną głową w kałuży krwi. Zawiadomił o tym fakcie Policję w C..

Dowód: dokumentacja fotograficzna, k. 41 akt Prokuratury Rejonowej w C. o sygn. (...), zeznania świadka M. W. 00:03:55, 00:05:04 protokół rozprawy z dnia 5 marca 2015r., k. 106v.

Sekcja zwłok M. K. (2) wykonana w dniu 17 lipca 2000r. wykazała, że przyczyną jego zgonu był masywny uraz głowy oraz kręgosłupa szyjnego doznany najprawdopodobniej wskutek najechania przez samochód. W toku dochodzenia ustalono również, że ilość alkoholu we krwi M. K. (2) wyniosła 0,7 ‰.

Dowód: sprawozdanie z badań na zawartość alkoholu z dnia 24 lipca 2000r., k. 17 akt Prokuratury Rejonowej w C. o sygn. (...), protokół oględzin i otwarcia zwłok z dnia 17 lipca 2000r., k. 30 – 36 akt Prokuratury Rejonowej w C. o sygn. (...).

Postanowieniem z dnia 25 sierpnia 2000r. Prokuratura Rejonowa w C. umorzyła dochodzenie w sprawie wypadku drogowego zaistniałego w dniu 14 lipca 2000r. na ul. (...) w C., w wyniku którego śmierć poniósł M. K. (2), tj. o przestępstwo z art. 177 par 2 k.k. – wobec niewykrycia sprawcy.

Dowód: postanowienie Prokuratury Rejonowej w C. z dnia 25 sierpnia 2000r., k. 46-47 akt Prokuratury Rejonowej w C. o sygn. (...).

Ślady na drodze i obrażenia ciała pieszego wskazują, że leżał on na jezdni w przybliżeniu prostopadle do jej osi i został przejechany przez nieustalony pojazd. Najprawdopodobniej nie był to pojazd, którego ślady jazdy ujawniono na jezdni.

M. K. (2), znajdując się w stanie nietrzeźwości, w porze nocnej, leżał na jezdni, stwarzając zagrożenie w ruchu drogowym, co było powodem przejechania po nim przez nieustalony pojazd. O ile został poprzednio potrącony przez inny pojazd, przyczyną zaistnienia wypadku należy upatrywać w działaniu M. K. (2), gdyż leżąc na jezdni był on przeszkodą podobną do kałuży, jakie w tym czasie występowały na jezdni. Był przeszkodą trudną do rozpoznania. Inni uczestnicy ruchu, w tym miejscu na drodze, nie spodziewali się tego typu przeszkód. Nie można wypowiadać się, czy kierowca, który najechał na leżącego M. K. (2) mógł odpowiednio wcześniej rozpoznać przeszkodę i czy mógł zatrzymać swój pojazd przed nią.

Na zachowanie M. K. (2) w nieznacznym stopniu wpływ miał stan jego nietrzeźwości.

M. K. (2) naruszył zasady ogólne prawa o ruchu drogowym, leżąc na jezdni stworzył zagrożenie w ruchu drogowym. Z uwagi na to, że nie można wypowiedać się na temat możliwości uniknięcia wypadku przez kierowcę pojazdu, który najechał po leżącym na jezdni M. K. (2), nie można stwierdzić, czy M. K. (2) był wyłącznym sprawcą tego zdarzenia.

Dowód: opinia zespołu biegłych sądowych z zakresu medycyny sądowej i rekonstrukcji wypadków drogowych, D. P. i M. S., k. 135 – 145, k. 170- 172.

Z uwagi na brak informacji o okolicznościach zdarzenia nie można dokonać oceny zachowań kierującego pojazdem mechanicznym, który w dniu 14 lipca 2000r. w C. na ul. (...) najechał na leżącego na jezdni M. K. (2). Warunki panujące na miejscu w chwili zdarzenia sprawiały, że leżący na jezdni M. K. (2) był przeszkodą trudną do zauważenia.

Dowód: pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych, M. S., k. 224- 225.

M. K. (2) w dniu zdarzenia miał 37 lat. Był żonaty z B. K.. Z małżeństwa tego pochodziła córka, N. B.. Mieszkał wraz ze swoją rodziną oraz z powodami na jednej posesji, lecz w osobnych budynkach. Prowadził wówczas budowę domu jednorodzinnego w odległości około 1 km od rodziców.

Relacje między M. K. (2) a jego rodzicami były dobre. Syn powodów rozmawiał z nimi na co dzień, interesował się nimi. Wzajemnie się wspierali, w szczególności w sprawach życia codziennego. Razem spędzali święta i uroczystości rodzinne.

Najlepszy kontakt z M. K. (2) miała powódka. Natomiast powód dzielił z synem wspólne zainteresowania, do których należała hodowla gołębi.

Dowód: zeznania świadka B. K., 00:38:11, 00:40:56 protokół rozprawy z dnia 25 listopada 2014r., k. 55, zeznania świadka N. B., 01:02:12, 01:09:47 protokół rozprawy z dnia 25 listopada 2014r., k. 55v, zeznania świadka B. K. 00:05:43, 00:12:41, 00:15:04 protokół rozprawy z dnia 13 marca 2015r., k. 49v akt Sądu Okręgowego w Słupsku o sygn. (...), przesłuchanie powódki 00:32:58, 00:38:48 protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2015r., k. 202 – 202v.

Informację o śmierci M. K. (2) powodom przekazał brat zmarłego, R.. Powódka zareagowała na tę informację krzykiem, lamentem i niedowierzaniem. Czowała ogromny ból i rozpacz. Powód zamknęła się w sobie i wyszedł z domu z łopatą, by dojść na miejsce zdarzenia i zakopać krew. Został nawrócony przez członków rodziny. Był osowiały, wyłączony z rzeczywistości. Powódce podano leki uspokajające z uwagi na jej lament i rozpacz.

Dowód: zeznania świadka B. K., 00:44:11 protokół rozprawy z dnia 25 listopada 2014r., k. 55, zeznania świadka N. B., 01:04:04 protokół rozprawy z dnia 25 listopada 2014r., k. 55v, zeznania świadka B. K. 00:05:43 protokół rozprawy z dnia 13 marca 2015r., k. 49v akt Sądu Okręgowego w Słupsku o sygn. (...), przesłuchanie powódki 00:48:26, 00:49:33, 00:52:10 protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2015r., k. 202v - 203.

Powódka przez wiele miesięcy po zdarzeniu płakała. Miała poczucie, że jest w przepaści. Bolała ją głowa. Czowała zazdrość i żal do innych, iż żyją w pełnych rodzinach. Miała problem ze snem w nocy, mało sypiała, dręczyły ją koszmary. Była zamyślona. Sprawiała wrażenie, jakby straciła zmysły. Nie korzystała z pomocy psychologa, czy psychiatry. Wsparciem dla niej była rodzina. Silnie odczuwała brak syna.

Wspomina syna do chwili obecnej. Tęskni za nim. Odwiedza grób. Do dziś przeżywa to zdarzenie. Płacze na uroczystościach rodzinnych, na święta. Odczuwa pustkę po utracie syna, której nikt nie wypełnił.

Dowód: zeznania świadka B. K., 00:44:11, 00:47:52, 00:52:12, 00:53:01 protokół rozprawy z dnia 25 listopada 2014r., k. 55, zeznania świadka N. B., 01:04:04 protokół rozprawy z dnia 25 listopada 2014r., k. 55v, przesłuchanie powódki 00:58:19, 00:59:22, 01:02:08, 01:04:00 protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2015r., k. 203.

M. K. (1) po śmierci syna podupadł na zdrowiu. Przed zdarzeniem chorował na epilepsję. Po śmierci syna miał częstsze ataki niż dotychczas. Nie odwiedzał grobu syna, unikał rozmów o nim oraz o zdarzeniu, które doprowadziło

do jego śmierci. Były to dla niego zbyt duże emocje, których unikał z uwagi na kruchy stan jego zdrowia. Nie korzystał z pomocy psychologa, czy psychiatry. Wsparciem dla niej była rodzina.

Dowód: zeznania świadka B. K. 00:09:09, 00:21:14, 00:23:36, 00:39:26 protokół rozprawy z dnia 13 marca 2015r., k. 49v – 50v akta Sądu Okręgowego w Słupsku o sygn. (...), zeznania świadka N. B. 00:48:52, 00:49:49, 00:50:38, 00:52:25 protokół rozprawy z dnia 13 marca 2015r., k. 51 akt Sądu Okręgowego w Słupsku o sygn. (...).

M. K. (2) pomagał rodzicom w czynnościach związanych z prowadzeniem domu i gospodarstwa rolnego. Przywoził paszę dla kur oraz drewno na opał. Rodzice mogli liczyć na jego pomoc. Razem uprawiali rośliny w ogrodzie.

M. K. (2) pomagał matce w opiece nad ojcem w czasie, gdy ten miewał ataki epilepsji. Stanowił wówczas dla niej nie tylko pomoc fizyczną, ale również psychiczną. Woził ojca do lekarza, tj. neurologa, czy lekarza rodzinnego.

Po śmierci syna powodowie zlikwidowali hodowlę królików, ograniczyli też pozostały inwentarz.

Dowód: zeznania świadka B. K., 00:38:11, 00:40:56, 00:56:34, 00:58:02 protokół rozprawy z dnia 25 listopada 2014r, k. 55, zeznania świadka N. B., 01:10:36 protokół rozprawy z dnia 25 listopada 2014r., k. 55v, zeznania świadka B. K. 00:14:29, 00:15:48, 00:24:23, 00:25:24, 00:29:08 protokół rozprawy z dnia 13 marca 2015r., k. 49 v – 50v akt Sądu Okręgowego w Słupsku o sygn. (...), zeznania świadka N. B. 00:46:40 protokół rozprawy z dnia 13 marca 2015r., k. 51 akt Sądu Okręgowego w Słupsku o sygn. (...), przesłuchanie powódki 00:32:58, 00:36:21, 00:41:53 protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2015r., k. 202 – 202v.

W dniu śmierci syna, T. K. miała 63 lat, zaś M. K. (1) 70 lat.

Obecnie oboje są na emeryturze. Powódka uzyskuje świadczenie w wysokości 1.070 zł. emerytury, zaś powód – w wysokości 1.200 zł. Oboje chorują. Powódka porusza się o kuli, jest drażliwa, choruje na serce. Na leki wydaje około 160- - 180 zł. miesięcznie.

Powód w 2012r. przeżył wylew do mózgu. Umieszczony został w Zakładzie (...). Przebywa tam do chwili obecnej. Na ten cel wydatkowana jest jego emerytura w 80 %. Reszta świadczenia przeznaczana na leki. Powód jest niekomunikatywny i niesamodzielny.

Dowód: zeznania świadka B. K. 00:17:27, 00:41:51 protokół rozprawy z dnia 13 marca 2015r., k. 49v-50v akt Sądu Okręgowego w Słupsku o sygn. (...), zeznania świadka N. B., 01:11:24 protokół rozprawy z dnia 25 listopada 2014r., k. 55v, przesłuchanie powódki, 01:05:35, 01:06:57 protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2015r., k. 203 – 203v.

O istnieniu Ubezpieczeniowego (...) w W. powódka uzyskała wiedzę około 2-3 lata temu. W tym czasie z powodami skontaktowała się osoba, która poinformowała ich o możliwości dochodzenia zadośćuczynienia od Ubezpieczeniowego (...)w W.. W rozmowie z powodami zapewniła ich, że pokieruje sprawą o wypłatę świadczeń dla nich. Konsekwencją powyższej rozmowy było złożenie pozwu w niniejszej sprawie.

Dowód: przesłuchanie powódki 00:20:18, 00:29:26 protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2015r., k. 202.

Sąd zważył:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd oparł stan faktyczny na dowodach z dokumentów złożonych do sprawy oraz zgromadzonych w aktach (...), albowiem ich autentyczność nie była wzajemnie kwestionowana. Nadto, sąd dał wiarę świadkom, B. K. i N. B.. Ich treść była bowiem wzajemna i korelowała z pozostałym materiałem dowodowym w postaci dokumentów oraz z przesłuchaniem powódki. Co do przesłuchania powódki (stan zdrowia powoda skutkowało odstąpieniem od jego przesłuchania), sąd również uznał je wiarygodne, albowiem brak było podstaw do kwestionowania ich treści. Bezsprzecznie wynikało z ich twierdzeń, że śmierć M. K. (2) była dla powodów szczególnie bolesnym przeżyciem, w

wyniku którego doznali cierpienia i bólu. Stracili bowiem bliską osobę, z którą byli emocjonalnie związani i która była w ich życiu ważna.

Sąd uznał za wiarygodne opinie zespołu biegłych sądowych z zakresu medycyny sądowej i rekonstrukcji wypadków drogowych, D. P. i M. S.. Są one bowiem czytelne, logiczne i oparte na materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Poza sporem jest okoliczność, iż M. K. (2) stracił życie w dniu 14 lipca 2000r. oraz, że wskutek najechania na jego głowę i szyję przez pojazd mechaniczny doznał masywnych urazów głowy i szyi.

Nagła śmierć M. K. (2) niewątpliwie wywołała krzywdę u powodów, co wynika bezpośrednio z zeznań świadków, B. K. i N. B. oraz z przesłuchania powódki. Rozstrzygnięcie sprawy sprowadza się do oceny, czy żądanie powodów znajduje oparcie w przepisach prawa oraz, czy ich roszczenie nie jest przedawnione.

W orzecznictwie i doktrynie ugruntowane jest stanowisko, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731), tj. przed dniem 3 sierpnia 2008 roku, może stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., jeżeli narusza dobro osobiste, jakim jest więź emocjonalna z osobą bliską.

Przyjęto, iż więź emocjonalna łącząca osoby bliskie, szczególnie rodziców i dzieci, czy małżonków, jest dobrem osobistym, a więc doznany na skutek śmierci osoby bliskiej uszczerbek może polegać nie tylko na osłabieniu aktywności życiowej i motywacji do przezwycięzania trudności (co uzasadnia przyznanie jej odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c.), lecz jest także następstwem naruszenia relacji między osobą zmarłą a jej najbliższymi.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w całości podziela powyższe stanowisko. Stąd wniosek, iż krzywda, która wystąpiła w związku ze śmiercią osoby bliskiej, przed dniem 3 sierpnia 2008r., stanowi podstawę do przyznania zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. i art. 24 k.c., jeśli naruszyła dobra osobiste osoby zgłaszającej żądanie zadośćuczynienia.

Podstawę żądania zapłaty odszkodowania za istotne pogorszenie sytuacji życiowej wskutek śmierci osoby bliskiej stanowi zaś art. 446 § 3k.c.

Gdy szkoda została wyrządzona w okolicznościach uzasadniających odpowiedzialność cywilną posiadacza pojazdu mechanicznego lub kierującego pojazdem mechanicznym, a nie ustalono ich tożsamości, zaspakajanie roszczeń z tytułu ubezpieczeń obowiązkowych spoczywa na Ubezpieczeniowym (...), co znajduje podstawę w art. 98 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym (...) i Polskim Biurze (...) (t. jedn. Dz.U. 2013.392 z późn. zm.). Podmiot ten obowiązany jest do zapłaty roszczeń takich jak zgłoszone przez powodów w niniejszym procesie w razie ustalenia, że śmierć M. K. (2) została wyrządzona w okolicznościach uzasadniających odpowiedzialność cywilną posiadacza pojazdu mechanicznego lub kierującego pojazdem mechanicznym.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy jest jednak niewystarczający do odtworzenia przebiegu zdarzenia z dnia 14 lipca 2000r., wskutek którego M. K. (2) poniósł śmierć. Wiadomo, że syn powodów leżał na jezdni z przejechaną głową i szyją. Rodzaj obrażeń wskazuje, że doznał ich, leżąc prostopadle na jezdni. Nieznana jest jednak przyczyna, dla której leżał on na jezdni, zanim pojazd mechaniczny po nim przejechał.

W opinii zespołu biegłych sądowych z zakresu medycyny sądowej i rekonstrukcji wypadków drogowych, D. P. i M. S. stwierdzono, że z protokołu sekcyjnego nie wynika, aby w czasie sekcji zwłok obducent dokonał nacięcia powłok pleców, pośladków i kończyn dolnych oraz górnych – ze względu na możliwość potrącenia przez samochód ciężarowy – z preparowaniem tkanki podskórnej, mięśni i przestrzeni mięśniowych, co umożliwiłoby ujawnienie ewentualnych wylewów krwawych w miejscu kontaktu ciała pieszego znajdującego się w pozycji wyprostnej, jak też ocenę ewentualnych złamań nasad kości tworzących stawy kończyn, zwłaszcza dolnych i aparatu więzadłowego

stawów. Biegli zatem wskazali, że w sekcji zwłok nie odnaleziono obrażeń ciała, zwłaszcza w obrębie kończyn dolnych, które wskazywałyby, że przed przejechaniem przez samochód, M. K. (2) był osobą pieszą i znajdował się w pozycji wyprostnej, bądź jechał/kierował rowerem. Być może uszkodzenia takie zostałyby odnalezione, gdyby obducent w czasie badania pośmiertnego dokonał sekcji pleców i kończyn, jak też bardziej dokładnie, biorąc pod uwagę możliwość wcześniejszego potrącenia przez samochód, opisał uszkodzenia, zwłaszcza w obrębie dolnego odcinka kręgosłupa szyjnego i klatki piersiowej, z uwzględnieniem mechanizmu ich powstania.

Jednakże we wnioskach biegli wskazali, że ślady na drodze i obrażenia ciała pieszego wskazują, że leżał on na jezdni, w przybliżeniu prostopadle do jej osi i został on przejechany przez nieustalony pojazd. Najprawdopodobniej nie był to pojazd, którego ślady ujawniono na jezdni.

W tym stanie rzeczy, sąd uznał, że M. K. (2) w dniu 14 lipca 2000r. leżał na drodze wskutek zdarzenia z udziałem pojazdu mechanicznego. Również najechanie na powoda, doprowadzające do zmiążdżenia głowy i szyi było, co nie ulega żadnej wątpliwości, skutkiem zdarzenia związanego z ruchem pojazdu mechanicznego.

Wobec tego, iż nie ustalono sprawcy powyższych zdarzeń, zasadne stało się skierowanie przez powodów żądań o zapłatę zadośćuczynienia i odszkodowania do Ubezpieczeniowego (...) na podstawie przywołanego wyżej art. 98 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 22 marca 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym (...) i Polskim Biurze (...) (t. jedn. Dz. U. 2013.392 z późn. zm.) w zw. z art. 436 par 1 k.c. w zw. z art. 435 k.c.

Wobec tego, że Ubezpieczeniowy (...) podniósł zarzut przedawnienia roszczenia, konieczna stała się ocena prawna tego zarzutu. Podkreślić w tym miejscu należy, że roszczenia poszkodowanego przeciwko Ubezpieczeniowemu (...) przedawniają się z upływem terminu przewidzianego dla tych roszczeń w przepisach kodeksu cywilnego o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym (art. 109 a ust. 1 wyżej przywołanej ustawy).

Aktualnie kwestię przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym reguluje art. 442¹ k.c. Jednak na moment zdarzenia, tj. dnia 14 lipca 2000r. regulacja przedawnienia roszczeń z czynów niedozwolonych zawarta była w art. 442 k.c. W tego myśl przepisu roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulegało przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawniało się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę (§ 1). Nadto, jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dziesięciu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (§ 2).

Powyższa regulacja została uchylona ustawą z dnia z dnia 16 lutego 2007r. z o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. z dnia 9 maja 2007 r.). Jednocześnie przepisy powyższej ustawy wprowadziły nową regulację przedawnienia roszczeń mających swe źródło w czynach niedozwolonych, tj. art. 442¹ k.c. W przepisach przejściowych wskazano, że do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się przepisy art. 442¹ Kodeksu cywilnego (art. 2).

W tym stanie rzeczy, konieczne stało się ustalenie, czy roszczenia powodów na moment wejścia w życie ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, były przedawnione, czy też nie były przedawnione. Aby tego dokonać, należy ustalić, czy czyn zabroniony skutkujący śmiercią M. K. (2) wypełniał znamiona zbrodni, czy występku.

Wobec tego, że postępowanie przygotowawcze w sprawie wypadku drogowego zaistniałego w dniu 14 lipca 2000r. zostało umorzono wskutek niewykrycia sprawy, konieczne stało się dokonanie ustaleń i oceny, czy śmierć M. K. (2) nastąpiła wskutek zbrodni, bądź występku. W tej sytuacji bowiem na sądzie cywilnym spoczywa obowiązek samodzielnego stwierdzenia, czy czyn niedozwolony, stanowiący źródło szkody, jest przestępstwem. Stanowisko powyższe ugruntowane jest w piśmiennictwie i orzecznictwie (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1969r., (...), nie publik., z dnia 27 października 2010r., (...), nie publik.). Sąd cywilny może stwierdzić, czy czyn niedozwolony

niezidentyfikowanego sprawcy wypadku komunikacyjnego stanowi przestępstwo, tj. czy można mu przypisać winę przy zastosowaniu kryteriów obiektywnych, pomijając jednak poszukiwanie podmiotowych znamion przestępstwa (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2013r., (...), Lex (...) dla Sądów 2015).

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy stwierdzić należy, że brak jest w sprawie dowodów, które wykazałyby, że czyn niedozwolony prowadzący do śmierci M. K. (2) stanowił zbrodnię, bądź występki. Jak była mowa wyżej, zebrane dowody w niniejszej sprawie nie pozwalają na odtworzenie przebiegu zdarzenia z dnia 14 lipca 2000r. Z opinii biegłego sądowego z zakresu rekonstrukcji wypadków, M. S., wynika, że z uwagi na brak informacji o okolicznościach zdarzenia nie można dokonać oceny zachowań nn. kierującego pojazdem mechanicznym, który w dniu 14 lipca 2000r. w C. na ul. (...) najechał na leżącego na jezdni mężczyznę. Warunki panujące w chwili zdarzenia sprawiały, że leżący na jezdni mężczyzna był przeszkodą trudną do zauważenia (k. 225).

W tej sytuacji nie sposób przypisać kierowcy zachowanie, które polega na naruszeniu konkretnych zasad w ruchu drogowym.

W konsekwencji powyższego sąd uznał, że materiał zgromadzony w aktach sprawy jest niewystarczający do uznania, iż szkoda wynikła ze zbrodni, bądź występk.

Stosując przepisy o przedawnieniu roszczeń o naprawienie szkody wynikłej z czynu niedozwolonego obowiązujących na moment zdarzenia, stwierdzić należy, iż do ustalenia biegu i terminu przedawniania ma zastosowanie art. 442 § 1 zd. 2 k.c. Mając na uwadze, że powódowie o szkodzie dowiedzieli się w dniu 14 lipca 2000r., a o osobie obowiązanej do jej naprawienia, tj. o Ubezpieczeniowym (...) – w 2013., to bieg terminu przedawnienia należy liczyć od dnia zdarzenia i wynosi on 10 lat.

Zatem na moment wejścia w życie 16 lutego 2007r. z o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. z dnia 9 maja 2007 r.), tj. w dniu 9 maja 2007r., roszczenie powodów nie było przedawnione.

W tym stanie rzeczy, w myśl art. 2 powyższej ustawy, do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się przepisy art. 442¹ Kodeksu cywilnego.

W myśl art. 442¹ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Jednakże § 2 tego przepisu wskazuje, iż w razie wyrządzenia szkody na osobie, przedawnienie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

W tym miejscu wskazać należy, że powódowie zgłosili roszczenia dwojakiego rodzaju, tj. roszczenie zadośćuczynienia za zerwane więzi rodzinne oraz roszczenie odszkodowania za pogorszenie ich sytuacji życiowej w związku ze śmiercią syna, M..

Roszczenie o zadośćuczynienie za zerwanie więzi rodzinnej przyznawane na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. jest rodzajowo i normatywnie odmienne od roszczenia zmierzającego do naprawienia szkody majątkowej, opartego na art. 446 § 3 k.c. Zadośćuczynienie jest oderwane od sytuacji majątkowej pokrzywdzonego oraz od konsekwencji, jakie śmierć osoby bliskiej powoduje w szeroko rozumianej sferze interesów majątkowych powoda; ma na celu złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej, traumatycznych przeżyć z nią związanych oraz ułatwienie przystosowania się do zmienionej sytuacji życiowej. Przewidziane w art. 446 § 3 k.c. odszkodowanie obejmuje natomiast szeroko pojęte szkody majątkowe, często nieuchwytnie lub trudne do precyzyjnego wyliczenia, prowadzące do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej osoby najbliższej. Ocena znacznego pogorszenia sytuacji życiowej zależna jest od rozmiarów ujemnych następstw natury majątkowej, zarówno już istniejących, jak i dających się przewidzieć, w świetle zasad doświadczenia życiowego, w przyszłości, z uwzględnieniem stanu zdrowia osoby

uprawnionej, jej wieku, warunków i trudności życiowych, stosunków rodzinnych i majątkowych. Istotne jest również porównanie tej sytuacji ze stanem, w jakim uprawniony znajdowałby się, gdyby nie doszło do śmierci osoby bliskiej (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2015r., (...)).

Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy, stwierdzić należy, iż roszczenie powodów o zapłatę kwoty 20.000 zł. tytułem odszkodowania za pogorszenie ich sytuacji życiowej, jako szkoda w majątku, uległo przedawnieniu w dniu 14 lipca 2010r. (art. 442¹ § 1 zd. 2 k.c.). Wobec tego, że pozew o zapłatę kwoty 20.000 zł. został wniesiony dnia 9 października 2014r. (pозew powódki) i dnia 29 grudnia 2014r. (pозew powoda), to zasadny jest wniosek, iż roszczenie powyższe jako przedawnione winno zostać oddalone.

Zatem co do kwoty 20.000 zł. sąd oddalił żądanie powodów na podstawie art. 442¹ § 1 zd. 2 kc., o czym orzekł w punkcie pierwszym wyroku.

W zakresie żądania o zadośćuczynienie, jako roszczenia o szkodę na osobie, do oceny biegu i terminu przedawnienia zastosowanie ma art. 442¹ § 3 k.c. w zw. z art. 442¹ § 1 k.c. Istotne stało się więc ustalenie, momentu, od którego powodowie dowiedzieli się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

O szkodzie powodowie dowiedzieli się dnia 14 lipca 2000r., o czym była mowa wyżej. Zaś o osobie obowiązanej do jej naprawienia, w tym wypadku o Ubezpieczeniowym (...), jak zeznała powódka (k. 202), uzyskali wiedzę około 2- 3 lata temu, od osoby, zaoferowała im pomoc w dochodzeniu należności w związku ze śmiercią ich syna.

Powyższe wskazuje, że trudnością dotknięta jest możliwość ustalenia daty dziennej związanej z uzyskaniem wiedzy o osobie obowiązanej do zapłaty zadośćuczynienia. Mając jednak na uwadze okoliczność, że powodowie uzyskali wiedzę o możliwości złożenia pozwu przeciwko Ubezpieczeniowemu (...) w W. około 2012r., czy 2013r., to uznać należy, że na moment wniesienia pozwów do Sądu Okręgowego w Słupsku, roszczenie powodów o zapłatę zadośćuczynienia nie było przedawnione.

Przechodząc do oceny prawnej zgłoszonego żądania, to wskazać należy, że posiadacz pojazdu mechanicznego lub kierujący pojazdem mechanicznym odpowiada za szkodę wyrządzoną ruchem takiego pojazdu na zasadzie ryzyka (art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c.). Może uwolnić się od odpowiedzialności w razie zaistnienia przesłanki egzoneracyjnej przewidzianej w art. 436 § 1 k.c. Do takiej przesłanki należy m.in. wyłączna wina poszkodowanego.

Materiał dowodowy w postaci dokumentacji technicznej i dokumentacji fotograficznej, zgromadzony w aktach (...), nie wystarcza do ustalenia przebiegu zdarzenia, o czym była mowa wyżej. Jednocześnie z opinii zespołu biegłych sądowych z zakresu medycyny sądowej i rekonstrukcji wypadków (k. 144) wynika, że brak jest podstaw do kategorycznego stwierdzenia, że to M. K. (2) jest wyłącznym sprawcą zaistniałego zdarzenia.

W tym stanie rzeczy można uznać, że nie zaistniała przesłana egzoneracyjna zwalniająca posiadacza pojazdu mechanicznego lub kierującego pojazdem mechanicznym odpowiada za szkodę wyrządzoną ruchem takiego pojazdu. Jednakże, co wymaga podkreślenia, z opinii biegłych sądowych z zakresu medycyny sądowej i rekonstrukcji wypadków drogowych wynika, że leżący na jezdni M. K. (2) był przeszkodą trudną do zauważenia dla kierowcy, był przeszkodą podobną do kałuży, jakie w tym czasie występowały na jezdni. Inni uczestnicy ruchu, w tym miejscu na drodze, nie spodziewali się tego typu przeszkód. Opinia wskazuje, że nie można wypowiadać się, czy kierowca, który najechał na leżącego M. K. (2) mógł odpowiednio wcześniej rozpoznać przeszkodę i czy mógł zatrzymać swój pojazd przed nią. Z opinii tej wynika również, że M. K. (2) naruszył zasady ogólne prawa o ruchu drogowym, leżąc na jezdni stworzył zagrożenie w ruchu drogowym. Tylko z uwagi na to, że nie można wypowiadać się na temat możliwości uniknięcia wypadku przez kierowcę pojazdu, który najechał na leżącego na jezdni M. K. (2), nie można stwierdzić, czy M. K. (2) był wyłącznym sprawcą tego zdarzenia (opinia zespołu biegłych sądowych z zakresu medycyny sądowej i rekonstrukcji wypadków drogowych, D. P. i M. S., k. 135 – 145, k. 170- 172).

Pomimo, że nie zaistniała przesłanka egzoneracyjna zwalniająca posiadacza, bądź kierowcę pojazdu mechanicznego za skutki zdarzenia związanego z ruchem pojazdu, to właśnie powyższe okoliczności skutkowały tym, że sąd nie uwzględnił żądania powodów o zapłatę zadośćuczynienia. Sąd miał w tym wypadku na względzie fakultatywny charakter roszczenia o zadośćuczynienie, przewidziane w art. 448 k.c.

Podkreślić należy, że nieznaną jest wprost przyczyna, dla której M. K. (2) leżał na jedni. Nawet, gdyby uznać, że został on uprzednio potrącony przez pojazd mechaniczny, to brak jest ku temu konkretnych dowodów i nieznaną jest przebieg ewentualnego wcześniejszego potrącenia, w tym zachowania samego pokrzywdzonego, jak i kierowcy pojazdu mechanicznego uczestniczącego w tym, ewentualnym, potrąceniu. Jedynie, co jest potwierdzone przez biegłych sądowych z pewnością, to okoliczność, iż leżący M. K. (2) był dla kierowcy przeszkodą trudną do zauważenia, był podobny do plamy. W konsekwencji powyższego, gdyby przyjąć, że wprawdzie brak jest dowodów na wyłączną winę poszkodowanego, to jednak bez wątpienia, M. K. (2), leżąc na jezdni, wysoce przyczynił się do zaistniałej krzywdy. Przyczynienie to, w ocenie sądu, wynosi 90 %.

Mając na uwadze znaczny wpływ czasu od zdarzenia (ponad 14 lat w dniu złożenia pozwów) oraz niemożliwe do ustalenia zachowanie kierowcy, bądź posiadacza pojazdu mechanicznego uczestniczącego w zdarzeniu, a przez to przyjęcie, że M. K. (2) nie był wyłącznie winnym zaistniałego zdarzenia oraz stan nietrzeźwości poszkodowanego, sąd uznał, że zachodzą przesłanki nieprzyznania powodom zadośćuczynienia za zerwane więzi rodzinne.

Dlatego też roszczenie powodów, na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., stosowanego a contrario, oddalił, o czym orzekł w punkcie pierwszym wyroku.

Na koniec wskazać należy, że nawet, gdyby sąd przyznał powodom zadośćuczynienie, to zostałyby one w zdecydowanej większości zredukowane przez przyjęty stopień przyczynienia M. K. (2) do zaistnienia szkody, a określony przez sąd na poziomie 90 %.

O kosztach procesu sąd rozstrzygnął na podstawie art. 102 k.p.c., mając na uwadze, iż powodowie są osobami starszymi i schorowanymi, uzyskują niskie świadczenia emerytalne. Nadto, towarzyszy im do chwili obecnej smutek po utracie syna, co niewątpliwie skłoniło ich do złożenia pozwu w niniejszej sprawie.

Na oryginale właściwy podpis